

B. N.
112

Kon 475

IO. BAPT. MORGAGNI

PHILOSOPHI, ET MEDICI FOROLIVIENSIS, IN

PATAVINO GYMNASIO THEOR. ORDIN.

MEDICINAE PROFESSORIS

NOVA

INSTITVTIONVM

MEDICARVM

IDEA

MEDICVM PERFECTISSIMVM ADVMBRANS

LIPSIAE

LITTERIS IO. FRIDER. LANGENHEMII.

A. C. MDCCCLXXV.

IO. BAPT. MORGAGNI

LIBRO PRIMO, ET MEDICAE EXPERIMENTALIS, ET

PRACTICAE, ET ANATOMIAE, ET

MEDICINAE PRODIGIOSIS

NOVA

INSTITUTIONVM

MEDICARVM

LIBRIS

UNIVERSITATIS HALLENSENSIS

HALLE

VIRO
PRAENOBILISSIMO ET DOCTISSIMO
AVGVSTO HENRICO
KLEMMIO
LVTZENSI MISNICO

IURIS VTRIVSQUE CVLTORI DILIGENTISSIMO
S. D.

NOMINE COLLEGII DISPVTATORII ZEYNIANI
IO. GVIL. WILDENHAYN
MEDICINAE BACCAL.

um nunc discessum ex hac litterarum Vni-
uersitate pares, ubi per quadriennium
amplius omni cura ac diligentia cum omnino ar-
tibus liberalibus disciplinisque philosophicis, tum
iuris utriusque studiis operam nauasti: animi no-
stri cupiditas non minus, quam ratio officii nos
mouit, vt **TIBI, VIR PRAENOBILISSIME,**
illum discessum, qui rectissime fieri potest, vere
ac sincere gratularemur. Etenim per omne tem-
pus, a quo nostrae nomen dedisti Societati, prae-
ter studium artium bonarum haut mediocre, in-
genii praestantiam excimiam, differendique sub-
tilitatem, etiam satis cognouimus, ipsique sumus
experti, in **TE** sitas esse illas vitae communis
virtutes, quae quidem inprimis ad amorem re-
A 2 conci-

conciliandum conseruandumque valent, humani-
tatem, comitatem, facilitatem, obsequium, stu-
diumque amicorum commodis, quantum fieri pot-
est, seruiendi promptissimum. Igitur ut TE hinc
decedentem votis faustis prosequamur, gratum-
que animum significemus, non tam leges Societa-
tis nos cogunt, quam recordatio TVAE virtutis,
qua amorem omnium dudum TIBI conciliafisti,
sequaces inuitat suauiter. Nam persuadeas
TIBI velimus, AMICE PRAESTANTISSI-
ME, nos vehementer esse gauisuros, si breui au-
dierimus, TE eos honores, ea doctrinae virtu-
tisque praemia, quibus dignissimus es, esse con-
secutum. Nec metuimus, ne nos haec spes fal-
lat, quia TE talem esse scimus, qui non solum
ob pietatis honestatisque studium velit, sed et
ob doctrinae idoneae copiam et iuris peritiam
possit foro, iudiciis, patriaeque prodesse pluri-
mum. Nouimus utique, TE esse longe remo-
tum, et abhorrere maxime ab ista rabularum le-
uitate et improbitate, qui, in causis agendis, et
iure dicendo, omnibus religionis, iurisiurandi,
fidei, aequitatis, iustitiaeque officiis spretis, nihil
nisi vel vanissimam quandam gloriolam ingenii
pauperis, quo fere istud hominum genus dotatum
esse constat, aucupantur, vel, ventris gulaeque
ratione habita, lucro turpissimo illiberalissime
seruiunt. Certo contra confidimus, fore, ut
TV in foro, in iudiciis, caeterisque causis legum
diui-

diuinarum humanarumque curam geras acerrimam, ut humanitatis, aequitatis et fidei officia nunquam negligas. Deus igitur, a quo omnia pendent nostra, conseruet TIBI vitam, valetudinemque tueatur firmam, ut amicis, ut patriae seruire possis quam diutissime.

Verum priusquam epistolae finem faciamus, paucis ratio reddi debet, cur Morgagni, qui nuper nonagenarius fere senex orbi litterario est ereptus, Orationem, quam anno huius seculi vndecimo apud Patavinos in munere Medicinae aduocando habuit, ad quod a Senatu Venetorum a Boloniensium Academia honestissimis conditionibus vocatus erat, hic repetierimus. Cum enim, praeter gratulandi officium, etiam pro more Societatis deberemus aliquid addere, quod ad caput aliquod doctrinae pertineret; nec, quibusdam causis impediti, in promptu haberemus, quod gratia nouitatis, utilitatisque laude splenderet, et TVA dignum esset doctrina: decreuimus illam magni Morgagni Orationem recudere, quae et rara erat, et ob viri laudes, argumentique, quod continet, praestantiam utilitatemque dignissima, quae diligenter cognosceretur non modo ab omnibus Medicinae cultoribus, ut haberent, quod spectarent sequerenturque in Medicina recte et cum fructu discenda faciendaque, sed etiam a caeterarum disciplinarum studiosis, ut et Medicinae praestantiam, partes, munera et grauitatem qua-

si per transfennam cognoscerent, et Morgagni ingenium bonis litteris et assidua veterum, Ciceronis, Quintilianii, Celsi, aliorumque lectione satis subactum et excultum admirarentur, atque consuetudinem imitarentur. Etenim Morgagnum, ut de caeteris hominis laudibus taceamus, veluti de cognitione scientiae Anatomicae, ubi facile principatum obtinet, in re grammatica et lectione veterum fuisse versatissimum, praeter epistolas, quas scripsit de Celfo et Ser. Sammonico, observationesque ad Vitruvium, Vegetium, scriptores rei rusticae, Frontinum aliosque, etiam patet ex hac ipsa Oratione, ubi Ciceronis Quintilianique artificium ita imitatum esse deprehendis, ut, quemadmodum illi summum et suis numeris absolutum Oratorem efformarunt, ita hic, illorum vestigiis pressis, perfectum Medicum, qui hoc nomine dignus esset, nobis delincauerit egregie. Quamquam autem haec Oratio aliquoties prodiit, primum Patauii 1712. in 4. et postea Lugd. Bat. 1740. in eadem foliorum forma, et denique Miscellaneis Morgagni opusculis inserta est: cum tamen priores Editiones nunc vix reperiri possint, nec omnibus datum sit emere Opera Morgagni, parabiliorem illius editionem efficere hic conati sumus. Vale igitur, VIR DOCTISSIME, et nostram aequi bonique consule operam. Scr. Lips. Kal. Maiis, A. C. MDCCCLXXV.

ILLV

ILLVSTRISSIMIS
ATQVE
EXCELLENTISSIMIS VIRIS
HIERON. VENERIO
EQVITI
AC AEDIS D. MARCI PROCVRATORI
MARINO GEORGIO
IOANNI FRANCISCO
MAVROCENO

EQVITI
SENATORIBVS AMPLISSIMIS ET TRIVMVIRIS
LITTERARIIS.
IOANNES BAPTISTA
MORGAGNVS.
S. P. D.

 Quod facere architecti neque inconsiderati, neque indociles solent, antequam aedificia, praesertim magna, et longi temporis, atque laboris, exstruere incipiant, ut eorum formam in publico expositam, meliorem, dum adhuc licet, ex aliorum reddere judiciis contentur, idem ego et paucis ante mensibus feci, et nunc quoque facio, VIRI
A 4 AM-

AMPLISSIMI. Cum enim institutiones quasdam medicas olim animo concepissem, nouas illas quidem, et, nisi fallor, formando illi perfecto medico, quem omnes optamus, apprime utiles, sed easdem tantae operae, et tam diuturnae, vix ut illis perscribendis tota hominis vita sufficere posse videatur; ne ad eas, inexploratis aliorum sententiis, aggrederer, quo primum die mihi licuit *AVGVSTISSIMI SENATVS*, atque adeo Vestro beneficio in hoc florentissimo Gymnasio verba facere, in magna hominum doctissimorum frequentia earum ideam, et quasi formam proposui. Et quamquam per temporis, quo scripsi, ac multo magis quo dixi, necessariam breuitatem, partim quoque per ipsam formae naturam atque rationem neque omnia exponere, quae sentio, neque ea ipsa quae exposui, ita exprimere potui atque explicare, ut non sine aliquo timore essem, ne alicubi in rebus, alicubi in rerum causis mancus quodammodo, et subobscurus, praesertim minus attentis, viderer, saepius item aut vanus promissor rerum, nemini, nedum mihi, possibilem, aut eorum, qui laudandi hic illic Auctores fuerant, dissimulator ingratus; ea tamen fuit vniuersae illius Concionis cum in diligenter audiendo benignitas, tum in iudicando aequitas, ut ea omnia necessaria esse breuitatis illius incommoda, non futuri Operis vitia, existimauerit. Quinimo ex praestantissimis illis hominibus, quorum ut doctrinae, sapientiaeque, ita prudentiae, atque candori plurimum tribuo, non pauci fuerunt, qui me non semel hortati sint, ut eandem orationem typis mandarem, credo quo non huius tantum Gymnasii, sed omnium eruditorum antequam
operi

operi admouerem manum, sententias perspicerem.
Quorum ego hominum consiliis non modo deesse no-
lui, sed ut satis spatii haberem, et ad cognoscenda
aliorum iudicia, et ad formam hanc, quam propo-
sui, iudiciorum eorum ope, meisque ulterioribus me-
ditationibus, hoc addendo, istud demendo, illud im-
mutando, perficiendam, constitui initium operis in
quintum, vel sextum annum differre: quo interual-
lo (ne omnia inchoare videar, nihil absoluere) in
ADVERSARIA ANATOMICA ALTERA
subcisiui temporis partem impendam, ut eorum edi-
tio, de qua annis superioribus occupatus in medi-
cina facienda, ne cogitare quidem potui, paullo an-
te primos Institutionum libros habeatur. Atque
hae sunt, *VIRI AMPLISSIMI*, rationes omnes
ejus temporis, quod mihi a munere assignato vaca-
bit. Quas si caeteris, et imprimis si *VOBIS* pro-
bari intelligam, eas porro sequar, et constanter ser-
uabo; sin minus, alias, quas magis *VOBIS* place-
re sentiam, inibo. Nam, qui ab *SENATU AV-
GVSTISSIMO*, atque adeo a *VOBIS* in hanc
sim nobilissimam sedem honestissimis conditionibus
vocatus, homo sim omnium ingratussiimus necesse est,
si quicquam aliud dies nobis que quam satis *VOBIS*
et Reipublicae facere contendam. Quae etiam cau-
sa est, cur me a Vestris laudibus vel in hoc aptis-
simo contineam loco, quod eas nimirum *VOBIS*
scio mereri quidem placere, audire autem non place-
re. Itaque sermonem omitto, quo neque illustrior,
neque vberior, neque optatior contingere mihi pot-
est, de magnificentia, de consilio, de grauitate, de
constantia, de fide, de innocentia, de magnitudine
animi,

animi, deque istis caeteris summis atque incredibili-
bus virtutibus, quibus magno vsui Reipublicae et
priuati, et in Magistratibus, domi, forisque et saepe
fuiſtis, et assidue estis, quasque ob virtutes Ve-
stra ista, vt maxima et sapientissima, sic eadem
iustissima caeterarum Respublica cum in VOS hono-
res amplissimos contulit, tum maiores conferre me-
ditatur. Tantum per eximiam Vestram in tuendis
augendisque litteris curam, atque prudentiam, ac
singularem istam, dignamque et VOBIS et Fami-
liis Vestris inclytis illis, ac vetustissimis benignitatem
illud VOS oro, ut, quo me vultu (quae Vestra fuit
humanitas) excepistis, eodem et meum hoc littera-
rium munusculum excipiat. Valete. Patauii,
Poſtridie Kalendas Iunias cIoIoCCXII.

NOVA

NOVA
INSTITUTIONVM
MEDICARVM
IDEA.

Si ad tradenda Medicinae praecepta, A. A. Magistrorum valet auctoritas; in celeberrimo hoc Gymnasio ab nobilissimis viris traduntur: si vsus; a peritissimis: si ingenia; ab solertissimis: si facundia; ab eloquentissimis: si studia denique; ab diligentissimis, et cum omnia suis Auditoribus officia, tum maximam sedulitatem praestantibus. Quae sunt igitur meae partes? auctoritatis tantae, quantam vos pro vestra humanitate in me esse volueritis, vsus mediocris, ingenii vero, et, si vlla est in me, facundiae minime voluntati parium. Nam auditoribus quidem meis si minus reliquis facultatibus satisfacere potuerim, at officiis certe, et sedulitate
me

me spero satis esse facturum. Quae hic et semper habitae fuerint, et nunc habeantur cum de scientiis caeteris, atque artibus, tum de re medica praelectiones, qua grauitate, qua facultate, qua copia, neque dico, neque, si maxime vellem, dicere tamen pro dignitate satis possem; hoc tantum dico, nihil me vnquam legisse, nihil audiuisse quod mihi de Theorica Medicina subtilius dici videretur, nihil de Practica peritius, nihil illustriore auctoritate de exemplis, nihil de controuersis grauius, nihil acutius, nihil de tota re medica ornatius. Quo mihi difficilius contingit impositum hic Medicinae tradendae munus; nam et post eos et inter eos tradenda est Praeceptores, ex quorum praelectionum recordatione plus utilitatis, et voluptatis, quam non modo ex meis, sed ex cuiusdam praelectionibus capere possitis. Sed mos est gerendus, non modo Amplissimis rei litterariae Triumuiris, quorum magnitudinem erga me meritorum nulla vnquam delebit obliuio, sed etiam omni Augustissimo VENETORVM SENATVI, cuius ego honestissimo de me iudicio, benignissimoque consulto nullo modo adesse possum; deesse autem? immo vero etiam ea ratione respondere, vt omnes intelligant, me summis opibus eniti, et quam maxime possim, contendere, vt beneficia in me sua recte posita, et ratione collocata esse videantur. Et cogitanti quidem mihi, ac omnes animo ad nouum aliquod vtilissimum opus atque pulcherrimum vias aditusque repetenti

petenti nihil denique visum est dignius nouo quodam genere Medicarum Institutionum, quod antequam planius quale sit, dico, necesse est, quemadmodum olim in eius venerim cogitationem, proponere. Quod quidem sic faciam, vt tria illius praecipua capita, itemque eorum vtilitates, difficultates, auxilia, eadem opera edisseram. Id cum breuiter fecero, atque ita, quae de illis Institutionibus generatim sunt dicenda, exposuero, tum longiorem aliquanto, et tripartitam orationem ingressus, quae de ipsis sigillatim, sed per summa capita, tradi possunt, explicabo.

2) Cum in quauis facultate nemo possit perfectus existere, qui id ipsum non spectet et ad summa contendere non labore, tum vero idem in Medicina contingere necesse est. Non hic pono liberum esse humano ingenio ad consummatam, et numeris omnibus absolutam medendi artem peruenire; hoc enim alio in loco videndum est; sed, qui ad eandem se conferunt, iis ad summam esse tendendum, id pono. Cum enim vel ex hisce ipsis, qui in quauis arte primas appetunt, raros videamus ad secundas tertiasque prouectos, in hac certe, cui non minus difficultatis, quam vtilitatis dignitatisque insitum esse confitemur, in imo subsistat necesse est, quisquis ad summa non enitatur. Hac de causa illud primum visum est mihi, esse Medicum ad spem summam instituentum, talemque informantum, qualis adhuc fortasse fuerit nemo. Praeterea animaduerti,
qui

qui medicas Institutiones scripserunt, quos mihi quidem videre contigerit, eos ita omnes ordiri, quasi perfectis omni alio genere doctrinae summam in arte medica manum imponerent, siue contemnentes tamquam parua, quae prius discimus studia, siue non ad suum pertinere officium opinati, quando diuisae professionum vices essent, seu, quod proximum vero, nullam ingenii sperantes gratiam circa res, etiam si necessarias, procul tamen ab ostentatione positas, vt operum fastigia spectantur, latent fundamenta. Mihi vero nihil arti Medicae alienum existimanti, sine quo optimum Medicum non posse fieri fatendum est, nec ad vllius rei summam, nisi praecedentibus initiis, perueniri, visum quoque est oportere ad minora illa, sed, quae si negligas, non sit maioribus locus, descendere, nec aliter quam si Medicus traderet, educandus, studia eius ab infantia formare, et per omnes, quae modo aliquid Medico futuro conferant artes, ad eius operis summam perducere. Illud nouissime occurrebat, satis esse non putandum eximio inprimis, quem instituendum posuimus, Medico aegrotantium lectulis assidere, sed praeterea inseruiendum posteritati quoque, vt illi relinquuntur litterarum monumenta, quae et ad legendum sint iucundissima, et ad fructum vberissima. In quibus, atque in aliis pariter huiusmodi rebus cum nemo queat recte atque ordine sese gerere, qui ad easdem non sit institutus, haec quoque omnia medicis Institutionibus comprehendenda esse vide-

videbantur. Sic igitur colligebam, et perfectum Medicum et per cuncta ab infantia vsque studia, et ad omnia, quae in ipsum cadere possunt officia, diligenter esse informandum.

3) Quae cum colligerem, non ego istas, quae sunt in vsu Institutiones, abiiciebam (probo enim; ne quis forte secus existimet; et valde vtilis esse profiteor;) retinebam potius, retentisque omnia quae dixi, addebam, vt Medicus tandem institueretur ille perfectus, et quo ne cogitatione quidem et mente excellentior confingi possit. In quo non multum illud verebar, ne, si id quod vellem, efficere, eumque Medicum quem cupio, instituere valerem, retardarem studia multorum, qui desperatione debilitati, experiri id nollent, quod se assequi posse diffiderent. Nam par est, omnes omnia experiri, qui res magnas, et magnopere expetendas concupiscunt. Quod si quem aut natura sua, aut illa praestantis ingenii vis forte deficeret, dum teneret modo eum cursum, quem posset; non euaderet ille quidem in summum, multos tamen infra se videret. At summa assequi arduum est, et nemo est assecutus. Ante omnia, sufficit ad exhortationem studiorum, non capere id rerum naturam, vt, quicquid non est factum, ne fieri quidem possit; namque omnia, quae magna sunt atque admirabilia, tempus aliquod quo primum efficerentur, habuere, et quicquid est optimum, ante non fuerat. Accedebat, tot nos Praeceptoribus, tot adiumentis instructos esse, vt possit videri

videri nulla forte nascendi aetas felicior, quam nostra, cui docendae cum tota antiquitas, cum vero imprimis nouissima tempora elaborauerunt. Quibus nunc addere aequum est vestrum istud acre, et excellens ingenium, et egregiam istam ac praeclaram indolem, Adolescentes studiosissimi, quos propterea vnos ex omnibus ad bene medendum maxime natos aptosque reputo, vt vel ex vobis summus ille quem opto, Medicus, vel ex nemine fortasse omnium expectandus esse videatur.

4) Sed cum illud, vt dico, minus timerem, ne ab aliis magna nimium exigere iudicaretur, illud contra verebar maxime, ne nimio plus de me polliceri, et iactare me intolerantius viderer, si forte susciperem tradere tantam rem, quantam non modo facultate consequi, sed etiam animo complecti longe esset difficillimum. A quo quidem consilio etsi ego tam aberam, quam qui maxime, vt qui de me meisque viribus, ut a principio dixi, semper ita sentierim, et adhuc sentiam; ex quo tamen die allatum est, me summa huius immortalis Reipublicae liberalitate in hoc omnium locupletissimum optimarum artium, atque scientiarum domicilium vocari, ex eo die mihi sum visus id posse eniti, non perficiendi quidem spe, sed adumbrandi voluntate. Quod ipsum profecto magnum erat onus, et perquam graue, atque adeo non hisce humeris suscipiendum, nisi illud occurrisset, nusquam tot Socios, nusquam tales consiliorum Adiutores, qui tantum onus
 nobis
 magna

magna ex parte verbis exemplisque alleuarent suis, quot, qualesque in doctissima hac, et oratissima ciuitate me esse reperiturum. Cum enim Medicus sit mihi educandus eloquentia excultus, in dialecticis eruditus, in mathematicis et philosophia exercitatus, iuris diuini atque humani non inscius, rei anatomicae, relique herbariae, omnisque materiae medicae scientissimus, vniuersae demum medendi rationis peritissimus, mihi que propterea cum Magistris earum artium, doctrinarumque nobilissimis magistri sint sermones conferendi, multa sint ab illis postulanda, multa sumenda; vbi haec omnia commodius quam in hac Vrbe consequi possim, non video. Vbi enim terrarum eloquentia ornatus, dialectica acutius, mathesis neruosius, philosophia probabilius, diuina atque humana iura incorruptius; vbi corporis humani; vbi stirpium; vbi rerum naturae historia diligentius; vbi denique cautius, vbi praeclarius, vbi felicius omnis Medicinae ratio viaeque traduntur?

5) Quo magis confidentiae notam et offensionem effugere posse videor, praesertim cum tot praeter tantosque Socios atque Aduutores, Duces Auctoresque summo iudicio et auctoritate nactus sim duos, quorum vestigia, non pressa leuiter, persequenti apparent, sed fixa atque alta sese ita ostendunt, vt aberrare non sinant. Quid? quod non certam modo, apertam, directam, sed munitam quoque viam hi duo reliquerunt, verba nempe, sententias,

B

prae-

praecepta instituti mei tam propria, tractandis-
 que rebus tam apta, ut ego iisdem non solum
 verbis atque sententiis, sed perpetua interdum
 oratione, parce ad materiam hanc meam de-
 torta, non uti non possim: quod vel in hac ipsa
 praefatione non latere Vos, certo scio. Cuius
 a me facti non est exspectanda deprecatio (quam-
 quam quis hanc ultro confitenti negaret ve-
 niam!) sed gratia potius habenda est, quod
 non commiserim, ut vel minus idonea oratio-
 ne, vel compellationum inepta atque odiosa
 uterem, in quorum alterutro peccandum iu-
 quin erat, optimis videlicet occupatis. Nam
 ut institutum animo complexus sum meum,
 nullas paulo notiores aliarum quoque artium
 Institutiones omittenti, quin excuterem, et
 cum meis contenderem, breui post tempore
 usu venit, ut M. T. Ciceronis, et M. F. Quin-
 tiliiani libros oratorios in manus sumerem, et
 diligentius considerarem. Dicitur non potest,
 quantum ipse mihi sum gratulatus, quantumque
 id gauisus, quod in tantorum Praeceptorum ve-
 stigia incurrissem. Uterque enim (quod Vos
 minime ignoratis) Oratorem omni ex parte per-
 fectum instituit, alter vero etiam ad eius stu-
 dia prope ab incunabulis formanda atque regen-
 da sese demittit. Itaque cum in binis instituti
 mei capitibus eos Auctores haecus essem, quo-
 rum grauiissima auctoritate tueri illa possem,
 modo atque ordine luculentissimo exponere,
 oratione autem locupletissima etiam ornare; ter-
 tium, quod relinquebatur caput, de medico
 ad

ad cuncta quae in ipsum cadere possunt officia, informando, hoc vero adiectum caeteris videbatur tum eorum gratia et suae utilitatis admitti posse, tum eadem ratione tractari, quam in tradendis illis prioribus didicissem. Quod quidem et coepi facere, et porro, quantum mea valebit infirmitas, sum facturus.

6) Expofui quod primum pollicitus sum, Auditores, quicquid generatim ad institutum pertinet meum; nunc sequitur, vt, quale sit, per singula rerum capita edisseram, sic quidem, vt, quae nostri alumni sunt partes antequam Medico tradatur, postquam erit traditus, et ex quo eidem aegrotantes tradentur, oratione tripartita proponam. Quae si me intelligitis vt breuissime possum, planissimeque praestare, Vos quaeso, benigne, vt facitis, et diligenter attendite.

Postquam principio demonstrauero, quae puer animi, quaeque corporis debeat bona prae se ferre, quo de puero spem Medici capere quam optimam possint, hanc vero tantam spem et expectationem neminem posse, nisi virum bonum, explere; illud primum consequetur, vt puerum doceam frangendis cupiditatibus, et conformandis moribus operam dare, sine sibi proposito, cuius causa nihil non faciat, et quo omnem rationem referat, DEO. Strictim deinde attingenda erit, cum istis omnium communibus contritisque praeceptis, homine ingenuo liberaliterque educato dignis,

B 2

prima

prima illa puerilis institutio, qua sic satis Grae-
 ce, luculenter autem sciat Latine. Hic fere
 de Praeceptorum electione sermo erit aliquan-
 to longior instituendus, deque eorum moribus
 atque officiis, utque his mutuo discipulum de-
 ceat respondere. Ne illos pudeat fateri nescire
 quae nesciant; pudeat potius, quae vnos se
 existiment scire, ea non candide communicare.
 Perspicue doceant atque distincte. Ingenio-
 rum discrimina intelligant, et ut cuiusque na-
 tura feret, in hoc frenis, in eo calcaribus uti
 sciant. Discipulos, siue domi, siue in publi-
 co exercent, ieiuna concertatione verborum
 digladiari nunquam sinant; neque eos educant
 contentionis cupidiores, quam veritatis. Haec
 et alia huiusmodi, quae in Praeceptorum dele-
 ctu spectari cupio, cum satis ostendero; tum,
 quae ipsos Praeceptores prima omnium prae-
 stare discipulis malim, demonstrabo. Quorum
 haec fere summa est: Ut infantiae falsas opi-
 niones et praeiudicia ex animo euellant: ut,
 fallaciis sensuum detectis et erroribus maxime
 omnium communibus et peruagatis, contra hos
 in posterum muniant: ut nullius in verba, ne
 in sua quidem, iurare doceant: non verusta-
 rem, non nouitatem, non consuetudinem admi-
 rari et sequi, sed vnam, ubi ubi fuerit, veri-
 tatem. Hanc illos facile non assequi, qui fa-
 cile et e vestigio pronunciant, quippe potius
 argumenta numerant, quam expendunt. At-
 tamen non esse homini turpe se deceptum fate-
 ri; turpe esse, cum monitus fuerit, non fateri.
 Sed

Sed cum multo quidem et saepius, et facilius promptissimi homines et praesidentes labantur, quam dubitantes et haesitantes; esse tamen ubi in hanc quoque partem peccetur, vel nimia videlicet cunctatione, vel scientiae omnis et veritatis desperatione.

7) His cum praecipis discipuli animus imbutus fuerit; tum consulam, ut ea tradantur axiomata, quae possint pluribus addiscendis postea Facultatibus inseruire. Quorum non pauca cum sint penitus in media *Mathesi* retrusa atque abdita; ad hanc ut primus gradus fiat, hortabor. Cuius quidem elementa, arithmetica deinde, et geometricam partem, mechanicam quoque, et staticam, tum geographicam, hydrostaticam, opticam, dioptricam, et astronomicam prae caeteris commendabo. His autem sic erudiri puerum velim, ut, quae ad ipsas attinent experimenta, quasque haberi in ipsis observationes continget, illo semper comite atque adiutore habeantur. Idemque in *Chymicis*, idem in *Botanicis*, atque *Anatomicis* etiam laudabo; quarum nempe elementa artium iam tum puero tradenda censeo, eiusque auidae et prope vacuae memoriae eam vim nominum innumerabilem, qua abstrerri solet adulta aetas, mature ingerendam. Et illa quidem puer ratione non observationes modo et experimenta addiscet, sed quae praeterea in hisce excogitandis solertia, in capiendis dexteritas, in confirmandis sedulitas, in tradendis fides requiratur. His tot instructus adiumentis

vtilius multo atque facilius cognoscet, quae ab
 acutissimis hominibus in tota sunt *Philosophia*
 cogitata: quorum quae probabilia magis fuerint
 verique simillima, ea demum sub rerum histo-
 riis cumulatissimis, et vt fieri poterit, accura-
 tis ita proponantur, vt liberum sit probabiliora
 in dies, vt fit, occurrentia reponere, neque ta-
 men philosophica illa commentatio idcirco in-
 uertatur et commutetur vniuersa. Neque in-
 terea admouere aurem negligat *diuinarum Le-*
gum et humanarum peritis: quos si palam audi-
 re non audeat, quod eorum Facultatibus nostra
 haec medendi vis, ne minima quidem societate,
 coniuncta esse videatur; subauscultando tamen
 mihi excipiat eorum voces, et procul quid
 niant, attendat. Multos enim Medico incidere
 casus, in quibus id iuuat non neglexisse, cum
 ante a me indicatum est, tum alio loco demon-
 strabitur. Iam vero *Dialecticis*, et *Rhetoribus*
 dare operam licebit: quas a me doctrinas ne-
 que inconsulto, nec sine auctore grauissimo in
 hoc tempus differri, tum planum fiet, cum quam
 illas emendatas velim, quam serias, quam actuo-
 tas, declarabo. Sed vt homines labore assiduo
 et quotidiano assueti cum festorum dierum cau-
 sa, aut voluntate sua ab opere interdum ferian-
 tur, ad pilam se, aut ad discum, aut ad metu-
 las conferunt, aut etiam nouum sibi ipsi ali-
 quem excogitant in otio non inertem ludum;
 sic noster cum ab seuerioribus illis studiis quasi
 colligere sese volet atque reficere, subcisiua
 haec

haec tempora haud alia in re utilius posuerit,
quam in *Philologia* et in *critica Facultate*.

8) Locus hic erit nonnullorum querelis
et monitionibus occurrendi: me iam iamque
memoraturum, quam multa et magna et diffici-
lia sint medentibus necessaria, horum indu-
striam in plura studia non bene distraxisse; vel
si mea ratione ad alia ista persequenda satis spa-
tii relinquatur, me tamen nimis duras leges
primis aetatibus imposuisse; sic ut a me potius
absterritae a Medicina cognoscenda, quam ex-
citatae, voluntatem discendi simul cum spe per-
discendi abiecturae esse videantur. Quibus ego
monitoribus sic respondebo: qui vulgari ista
et quotidiana facultate sit contentus, eum no-
stras institutiones nihil onerare, nihil distingere,
nihil morari, quin quantum ex ipsis videbitur,
sibi sumat, caetera eximio illi Medico et abso-
lutissimo, quem informamus, relinquat. Hu-
ius interesse maxime, qua mentis acie medicam
rationem sit aspecturus, eadem rerum omnium
vim naturamque praevidisse. In his tamen ar-
tibus non doceri a me tantum temporis et la-
boris impendere, quantum ii, qui ipsarum tra-
ctatione delectati nihil in vita sunt aliud aduri-
sed ex iis tantum arripere, et cursim gustare,
quantum illi satis sit, qui ad alium usum sit
translaturus. Nec tempus illi nimis breue fu-
turum, qui parce ipsum, ut nos docebimus,
et sapienter dispensauerit, praesertim neque
tardi, neque segnis ingenii, qualem quidem in-
stituimus, iuueni, neque vno utenti, sed pluri-

bus eodem tempore Praeceptoribus. Nam illud quoque demonstrabimus, non confundi animum, ac fatigari quibusque in diuersum tendentibus disciplinis, sed sicut in cibis, horum apta diuersitate reficimur, vnius assiduitatem fastidimus, ita in vno eodemque studio ingenium languescere, plurium certa mutatione recreari.

9) Quae cum ita esse ostenderimus, nihil opinor, erit causae, cur non id quoque Medico futuro praecipiamus, vt inter haec ipsa diuersa studia, iam nunc ea omnia ex ipsa Medicina praediscat, quaecunque poterunt illis cum studiis non difficulter copulari. Nam cum illis, quos ante diximus, Philologis, Mathematicis, Grammaticis operam dabit; quid prohibet, aut ab his libros vtriusque linguae explicari, qui sint de re medica praeclare et eleganter conscripti, aut ab illis alteris in Opticis atque Dioptricis, quae ad oculorum pertinent morbos, paulo vberius exponi, aut denique ab illis prioribus antiquorum pondera, atque mensuras, balnea, artem gymnasticam potissimum indagari? Haec ergo et huiusmodi alia, quae nostro liceat quasi aliud agenti de rebus Medicis praenouisse, a me diligenter indicantur.

10) Post quae velut nouum erit sumendum exordium, et (quae altera huius orationis pars est) ad *Medici officia* transeundum; ac primum quando tradendus Medico sit adulescens, dicendum; secundum hoc breuiter disquiretur.

an

an summo protinus optimoque sit tradendus? Monebimus, ne quis se allici patiatur magnificis eorum Doctorum pollicitationibus, qui intra sex menses (quod olim Thessalum illum Medicum, et huic propiorem memoriae Paracelsum fecisse, accepimus) medendi rationem se tradituros vniuersam, promittant. Porro, qui empiricam artem, non rationalem, profiteantur, hos quoque minime tironibus esse audiendos. Quinam deinde Scriptores, et qua singuli sint ratione praelegendi. Quis in vnaquaque artis dictanda regula praeceptisque sit modus; neque enim quasi quasdam leges immutabili necessitate constrictas medendi studiosis esse ferendas, sed ex quibus pro variis causis, temporibus, aetatibus, et caeteris, quae sunt huiusmodi, conditionibus, aliqua mutare vsus, studium, consilium, et, quod est caput, prudentia possit. Illud vero etiam atque etiam monebimus vt diligentissime Praeceptor videat, quo sua quemque natura maxime impellere videatur; operae namque pretium faciet, si ad cuiusque ingenium ita suam institutionem accommodet, vt de praesidenti audacique animo tantum detrahat, quantum diffidenti et nimis timido adiciat.

11) Hic tandem ad Institutiones illas communes et peruagatas aggrediemur. Quae quidem perquam breuiter a me perstringentur; non quo illa non probem, quae tot tantique medendi Artifices et Doctores reliquerunt; sed cum illa pateant, in promptuque sint omnibus

(extant enim innumerabiles de iisdem libri neque abditae neque obscurae;) neque ea tractatione mea aut copiosius explicari, aut planius expressi possint: nemo a me expectabit, ut opinor, ut in re nota et perurgata multus velim et ineptus audire. Si qua igitur in illis Institutionibus aut addenda, aut mutanda, aut vero omittenda, praesertim de expertorum Magistrorum consilio, videbuntur, haec paulo uberius memorabimus, reliqua prebreuiter attingemus. In quibus profecto erit Medicinae etymon, et quid illa sit, aut quis eius finis, atque utilitas, sitne ars, et ex quo genere, et quae sit ei subiecta materies. Sed plura aliquando verba faciemus de illius origine, faciliisque progressibus, deque spe futurorum, de primis Auctoribus, et de Sectis, et qui in vnaquaque familiam ducant.

12) Postea vero quam res illas, deque theoreticis methodis nonnulla tradiderimus, artemque omnem medicam in quinque diuisam esse partes, cum ex his primam percurreremus; tum quaedam ad Anatomem, utilitatemque ipsius spectantia non reticebimus. Hinc alteram, quae de morbis est, partem dialectice tradendam esse, negabimus; medicae vero, et firmae, et perspicuae, sic ut melius tertiae, quae est de signis, inseruire possit, consulemus. Quartae autem, quae Seruatrix est, parti cum historiam medicam ventorum accurate scriptam, tum de vita producenda libellum commode adiungenda commemorabimus. Sed in nulla tam
diu

diu quam in ea, quae Curatrix est, quinta parte immorabimur. In qua primum de medendi methodo verba faciemus, iis nempe capitibus, vnde omnia ad omnem curationem praesidia ducuntur. Tum de re herbaria, de pharmaceutica, de chymica: quo in loco non pauca hortabimur, et aliqua ex parte suscipiemus: ut tironibus praecepta cautionesque tradantur, quae in quibus dandis medicamentis sint attendenda, quae prospicienda, quae vitanda; tum vero, quae quibus mixtis nouae, et inexpectatae vires oriantur. Ut genere indicationum vniuerso noua quadam methodo in species certas partito, ut nulla, quantum fieri licebit, neque committatur, neque redundet, sua singulis speciebus remedia assignentur, et simplicia, et permixta, et prompta, et conquisita, quamquam simplicia et prompta magis, sed tamen permixta etiam et conquisita, omnia autem vsu probata, sic ut simul ac posita sit indicatio, habeant tirones, quo se referant, vnde statim expetita possint medicamenta depromere. Ut neque de specificis, quae vocant, remediis, quae vtinam tot haberemus quot haberi dicuntur, neque de nouis et incognitis fileatur, sed viae rationesque tradantur, quibus vtrorumque natura et vires inuestigentur. Postremo ut de medicamentorum numero, deque ponderum ratione finienda, hoc est, de formulis remediorum scribendis fideliter ac dilucide praecipiat.

13) Haec in tradendis Institutionibus consulemus. Erunt et quae in tradendis cuiusque morbi

morbi curationibus consulamus. Et primum
 quem ordinem praestet seruare, et quam viam
 tenere: an longiorem hanc, sed celebratam
 magis et tritam; an breuiorem illam, et eom-
 pendiarium, in qua plerisque morbis in certa
 genera contractis, vt puta doloris, inflammatio-
 nis, defluxionis et huiusmodi aliorum: tum
 communia in genus vnumquodque, non vero
 in morbos singulos singula medendi genera
 praecipiantur. Deinde negabimus, vllius mor-
 bi naturam, et causas sine respondentibus cada-
 uerum dissectionibus, curationem vero sine
 cautionibus, praeceptisque peculiaribus esse
 proponendam. Praeterea dispiciemus, factu-
 rine operae pretium sint, qui separatim trade-
 re instituant de morbis, qui fluidas tantum affi-
 ciunt partes, quique tantum solidas, et qui
 vtrasque; tum de acutis, et longis; tum de
 penitus alicui parti insidentibus, et distantia ac
 diuersa membra in consensum trahentibus; tum
 de ingentis, et in his hereditariis; de implici-
 tis, et in his inter se pugnantibus; de sese in
 morbos alios vertentibus; de redeuntibus; de
 vernis, aestiuis, autumnalibus, hibernis; de
 senilibus tandem, virilibus, iuuenilibus; nam
 pueriles quidem, itemque muliebres iamdiu
 separatim tractari video; artificum autem mor-
 bos, et cuique vitae generi peculiares ab reli-
 quis neque ita pridem, et magna cum laude se-
 iunctos esse, cum vsquam, tum vero hic potis-
 simum non ignoratur. Nec dubium est, eos
 quoque morbos, qui ab animi affectibus oriun-
 tur,

tur, seorsum esse proponendos, omnes vero, qui ad Chirurgiam pertinent, longe est evidenti-
tissimum. Sed vt de his morbis omnibus tra-
dendum erit, sic de rebus etiam duabus, qua-
rum altera illos praecedere, altera subsequi
non raro solet, minime erit reticendum, de
paruis morborum initiis, horumque remediis,
et de illis, qui tarde ex morbis conualescunt
quam mature confirmandis.

14) Quoniam vero cuncta haec Medicinae
praecepta sicut cognitu sunt necessaria, ita non
satis ad vim medendi valent, nisi illis firma quae-
dam facilitas, seu medicus habitus accesserit;
hunc autem consequimur legendo, audiendo,
obseruando, colloquendo, cogitando, scriben-
do, imitando, et, quod vnum tandem pluri-
mum potest, medendo; idcirco de his omni-
bus ex ordine praecipiemus. Et primum qua
in parte medicinae quis praeter caeteros seu
vetustus, seu nouus Auctor excellat: quid in
hisce ipsis cauendum: vt aequus animus, vt
liber non minus ad lectionem, quam ad reli-
qua, quae percurreremus, sit afferendus. Hinc,
quos audire, quos sectari conducat. Quid,
et qua ratione, et quo etiam in loco sit obser-
uandum. Vrbes namque celeberrimas malim
pharmaceuticis, chymicisque tabernis instru-
tissimas, et in quibus publice a Medicis, non
tantum pluribus, sed alia aliis in facienda me-
dicina sequentibus, alia vitantibus, aegrotan-
tium corpora manu, pharmacis, victus ratione
curentur, denatorum cadauera discendantur.
Neque

Neque his modo, etsi magna et permulta sunt, esse tamen contentus poterit summus ille, quem formo, Medicus, nisi praeterea longe lateque peregrinetur, in castris verferur, et cum haec omnia legerit, audiuerit, obseruarit, doctis cum amicis et aequalibus conferat, atque ita se exerceat, vt quae sibi mox agenda sint ad aegrorum lectulos, iam nunc exercitatione quasi ludicra praediscat et meditetur. Cuius ita exercitationis praecepta dabo, vt eam maxime comprobem, in qua ex Hippocraticis morborum popularium, aliisque huiusmodi accuratis historiis cuiusque aegrotantis casum, vno sociorum articulatim proponente, medicam caeteri, vt mos est, consultationem instituunt; tum quae ipsi praeceperint atque praedixerint, cum Auctoris tandem curatione, et aegrotationis illius exitu studiose contendant: quod cum in morbis plerisque omnibus, tum in his praecipue, quorum vi subita aeger confici, quam imparatus Medicus meditari sat possit, etiam atque etiam commendabo. Dies praeterea nullus sit, cuius certae pars in acerrima atque attentissima cogitatione non ponatur. Ea cogitatione pridie lecta, audita, obseruata, disputata versare atque agitare, ex versatis autem atque agitatatis dubia excipere, et memoranda oportebit, illa vltterius excutienda, haec penitus memoriae tradenda, vtraque continuo in aduersaria conuicienda. Post haec de optimo medendi genere tantum dicere conabimur, quantum nostro adolescenti satis sit ad vnum aliquem tum

ex

ex iis qui fuerunt, tum ex his, qui sunt adhuc, Medicis, quem imitetur, eligendum. Quem tamen quoniam ita sibi proponere ad imitandum debet, ut longe illum multumque superare nitatur, idcirco protinus de cauta imitatione verba faciemus.

15) Quibus absolutis ac nonnullis hoc loco interiectis de assistentis Medici officiis, de medendi potestate, ac eius insignibus promerendis, et de prudentia, caeterisque virtutibus ad artis usum necessariis, aliquando ad curandos aegros (quae postrema huius orationis pars erat) mitemus illum, quem instituiamus, Medicum, sic tamen, ut certas quasdam admonitiones, quasi comites, adiungamus. Et illud primum videntum erit, quod sit incipiendi medicinam facere tempus; ad Medicum quidem quod attinet, num illud, quod aetas denique affert, an illud potius, quod ob studium, et diligentiam interdum quoque praecurrit aetatem; quod autem ad morbos pertinet, illud certe, quo morbi faciles, et tutissimi dominantur. Hinc quae in suscipiendis curationibus sint obseruanda, quae in excogitandis, quae in adhibendis. Non ea mihi conuellere adoriatur, quae non possint remoueri; leuamen tantummodo hic promittet, et interitus prolationem. Non plures mihi aegrotantes suscipiet, quam quibus singulis summa cura possit consulere. Nihil in his paulo notabilius dimittet, quod non suae meditationi subiiciat, nihil, quod in ephemeridem suam non referat. Nunquam aegrotantes atque

que domesticos aptis cautius praedictionibus, Chirurgorum autem famulos, obstetrices, pharmacopolas, caeterosque ministros, artis, et muneris quemque sui eminenti praestantique peritia in officio non retinebit. Haec praeterea admonebuntur, ne quid noceat; ut ab leuioribus, quandocumque liceat, auxiliis ordiatur: ut perraro ad remedia vehementia decurrat, annis praesertim primis; sed quam poterit mitioribus, atque paucioribus sit contentus: ne statim plerumque mutet, si qua non statim profuere; contra aliquando aliud continuo atque aliud experiatur: quonam quiescere praestet tempore, quonam mouere: quonam imitari aut sequi naturam, quonam morari vel anteire: quonam sit, aut non sit tritis Artis praeceptionibus utendum: quid agendum in nouis morbis, quid in latentibus, et ad tempus incognitis: quando denique, et qui sint in consilium adhibendi, et quemadmodum consultationes et coram et per litteras instituendae.

16) Haec cum fuero exsecutus, non hic Medicum, quem fingo, deferam, sed per omnia, quae quidem cadere in ipsum possunt munera atque officia, deducam. Non de Medici conducti, non de Archiatri, non de collegiis adscripti, non de Professoris publici officio ac partibus reticebo. Quanquam ita hoc loco interpellari me posse intelligo, quasi haec omnia ut complexurum me verbis spero, sic facultate esse iam complexum existimarem. Ego vero, cuius tantum ab omni arrogantia ingenium, vo-
lun-

luntaque abhorrent, quantum debent; debent autem maxime; et si ab nemine aequo et intelligente homine ita interpellari me posse scio propterea, quod et quo, et quibus fretus adiumentis intendam, satis est ante declaratum; tamen, si quis forte sic interpellet, is sibi hoc persuadeat velim, me non multo secus facturum, cum de Medico absolutissimo, cunctisque eius partibus disputabo, ac facerem, si esset mihi de Pictore dicendum: negarem enim, posse eum satisfacere in tabulis, nisi recte lineamenta describere, nisi, cui pigmento quod pigmentum deceat apponere, didicisset; neque ea cum dicerem, me esse pictorem necesse esset, sed fortasse non stultum alieni artificii existimatorem. Similiter ea cum attigero, non quid ego, sed quid ille possit eximius, quem cupio, Medicus, si modo quis esset, aut si etiam unquam fuisset, aut vero si esse posset, haud scio an feliciter, certe diligenter adumbrabo.

17) Nunc ad vos, Auditores aequissimi doctissimique, et ad institutum reuertens meum; quoniam usu Medicis non raro venit, ut non modo a priuato quoque homine, sed a Magistratibus vtriusque fori consulantur partim de superstitione, de miraculis, fascinatione, de mutilatis, de monstris, de notis virginibus, de ieiuniis, et sacrarum precum ex formula recitandarum, vel audiendarum, et coniugalium tandem legum obseruandarum potestate; alias de aere, aquis, rebusque cibariis, de peste, de contagione, de legitimo partus tempore, de

C

amen-

amentia, de ictibus, de vulneribus; de veneficiis, de morbis denique vel simulatis, vel rehibitioni locum facientibus, vel tormenta quaestionesque prohibentibus; quoniam, inquam, de his omnibus saepe Medici responsum quaeritur, Nostrum ego, ut scite illud dare et prudenter possit, certis quibusdam praeceptionibus informabo: quas si ignoret, alterutrum, quandocumque consultus fuerit, necesse erit, aut tempus habeat cognoscendis non solum rebus, quae in quaestione versentur, sed multis praeterea, et variis, et ab nostra penitus Facultate seiunctis, aut videatur sibi in nouum terrarum orbem esse delatus.

18) Sed haec omnia, quae nostro haecenus laudauimus Medico, ut multa sint, ut praeclara, ut reipublicae conducibilia, finibus tamen angustis sane et exiguis continentur, si cum ea laude utilitateque conferantur quam scientia affert, digna et profutura tradendi litteris, ac memoriae cunctorum hominum sempiternae. Quamobrem non ante nostris Institutionibus finem faciemus, quam diligenter videamus, quae sint medico potissimum et quemadmodum scribenda. Illud autem primum ponemus: cum minime possit is, quem saepe diximus, Medicus perfectus et absolutus existere, nisi medicina, quantum valent hominum vires, ipsa perficiatur, illius maxime interesse, quaecumque egerit, nedum scripserit, huc tendere et spectare vniuersa, ut ea, quae Arti desunt, cumulatissime afferantur. Namque, ut propositum

firum non assequatur, falsa tamen deprehendendo, et vera detegendo, multa Arti, multa sibi et subsidia addet, et ornamenta comparabit. Sed cum illi primum remouenda sint omnia, quaecunque obstant et impediunt, haec a me diligenter indicabuntur, et in his vniuersalium, abstractarumque ab rebus meditationum velut praecox, et multo maior, quam vtile fit rebus publicis, confectatio, propter quam laudabilis ille mos et aphorismos, et historias, et obseruationes simplices ac nudas scribendi longo est interuallo praetermissus, tum imprudens illa ratio, res longe abstrusiores, aut etiam maiores inuestigandi, quam vt hominum possint sensu aut cogitatione comprehendere, quarum vti-
 nam notitiam aliquam habere possemus; sed domina natura est. Porro cum ex hisce rebus, quarum tractationes desideramus, non paucas ante indicauerimus, vbi de vulgatis Institutionibus, deque morborum curationibus locuti sumus, nonnullas hic addere satis erit, et primum rectam causarum, quibus morbi continentur, inquisitionem. Quae quoniam nulla aptius via, quam morbosorum et cadauerum sectionibus, et fluidorum obseruationibus indagantur, de his recte instituendis, seligendis, digerendis verba faciemus: quas cum ad caeteras, tum vero inprimis ad dignoscendas infantium aegrotationes commendabimus, vt, quibus natura suos posse indicare morbos negauit, illos ars, quasi opportuna et amica in-
 ter-

terpres, ne deficiat. Haec praeterea desiderabimus, vt Medicus quisque det operam, ne in ciuium suorum morbis, patriaeque idoneo medendi genere hospes sit, et si qua valetudinum, si qua praesidiorum genera, cum rara sint, aut pene ignota caeteris gentibus, suae tamen regioni sint frequentissima, ea litteris prodat et memoriae posteritatis propaget. Vt in ea, quam institui posse diximus, de longis morbis tractatione, in quibus quidem curandis multo plus sane quid Medicus, quam quid valeat Fortuna, perspicitur, quo in morbo quae sit aprior aegrotantium regio, diligenter commemoretur. Vt non minus de nouis remediis, quam de nouis morbis, deque his inclinatis, vtque sic dicam, senescentibus, de non ita bene tractatis, de neglectis atque omissis, de abditis, et cognitu difficilibus non difficulter cognoscendis, de illis demum, qui vulgo insana-biles existimantur, et eorum tamen, quando-cunque successerint, curationibus tradatur. Quibus atque aliis praeterea huiusmodi, quae in Institutionibus enumerabimus, si diuersarum et pugnantium in Artis praesertim actiua parte, sententiarum conciliatio accedat, interea possit ferri tolerabilius cumulatae Artis perfectionis desiderium.

19) Sed quicquid Medicus scribere instituet, mihi quidem et latina, et eleganti, et pressa moderate, non redundante ac superfluenta oratione conscribet; latina, vt pluribus
longe

longe lateque intelligatur; eleganti, vt vel fastidii, vel melioris alieno sub nomine paraphrasis; non superfluente, vt vel taedii, vel epitomes metuenda Auctōribus pericula effugiat. Et haec quidem generatim. Sigillatim vero trademus de scribendis Medico Praeceptionibus, Meditationibus, Historiis, deque his saepe utili apraque delineatione Figurarum, de Criticis, et Apologeticis Scripturis, de bonis libris ex peregrina aut barbara in linguam latinam conuertendis, de antiquis denique tum incertis dignoscendis, tum mendosis restituendis.

20) Postremo quod cessandi tempus capere, et quae, hoc capto, praestanti summoque Medico nouissima studia conueniant, in extrema Institutionum nostrarum parte disputabitur. Sed, vt ego ante dicendi finem faciam, quam vos me benigne, attenteque audiendi, quid in tota hac parte sim consulturus, malo in vestris cogitationibus relinquere, quam in oratione mea ponere.

21) Atque de eximio medico instituendo edidi quae potui, non vt volui, sed vt me temporis angustiae coegerunt. Quae tamen si strictim quasi per transfennam praetereuntes adspexistis, primum nihilo minus vos hortabor, diligentissimi Adolescentes, vt, si illam praeclaram et eximiam speciem perfecti Medici adamastis, tantum illi consequendae operae studiique nauetis, quantum me sedulitatis et

officiorum omni tempore in vos conferre, sentietis. A vobis autem, quos et singulos et vniuersos praecipuo semper honore consequar, Collegae sapientissimi, illud maiorem in modum peto, vt, si arduum, quod institui, et perdifficile opus non improbatis, mecum suscipere ne grauemini. Sin vos, alios longa vita et in studiis consumpta, partim vsus rerum maximarum docet, me ab impari onere absterre-
 re, vestris monitis consiliisque parebo, contentus, rudimentum operis primis tantum lineis descriptum exhibuisse, quod alii olim me longe meliores, non (quod ego polliceri possem) paulo distinctius adumbrare, sed implere, informare, et numeris omnibus absolueret for-
 tasse conentur. Quod superest, a Te etiam atque etiam quaeso, IOANNES CORRERI, Generis splendore, et Virtutum omnium, quae in Virum Principem cadunt, praestantia ornatissime, huiusque adeo praeclarissimae Urbis Praefecte, ac Proprætor meritissime, vt pro Tua ista patria et domestica humanitate orationi des veniam meae, quod cum Tua tempora, tum publica, quibus ea tribuis commoda, paulo diutius sit morata. Deum vero optimum maximum precor, vt si Augustissimo VENETORVM SENATVI, Amplissimisque Rei Litterariae TRIVMVIS, a quibus hoc mihi est Munus honestissimum grauisimumque concreditum, si iis, inquam, me videret gratias quidem agere tantas non posse, quantas debeo, sed tamen
 quantas

quantas maximas possum capere, et nunc habere, et esse habiturum, dum viam; tum faxit, vt mihi dignae Munere, dignae TRIMVIRIS, dignae Senatu hae, quas hodie coeppi, Perfecti Medici Institutiones proueniant.

FINIS.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

FINIS

Ua 1734

5

7

ULB Halle

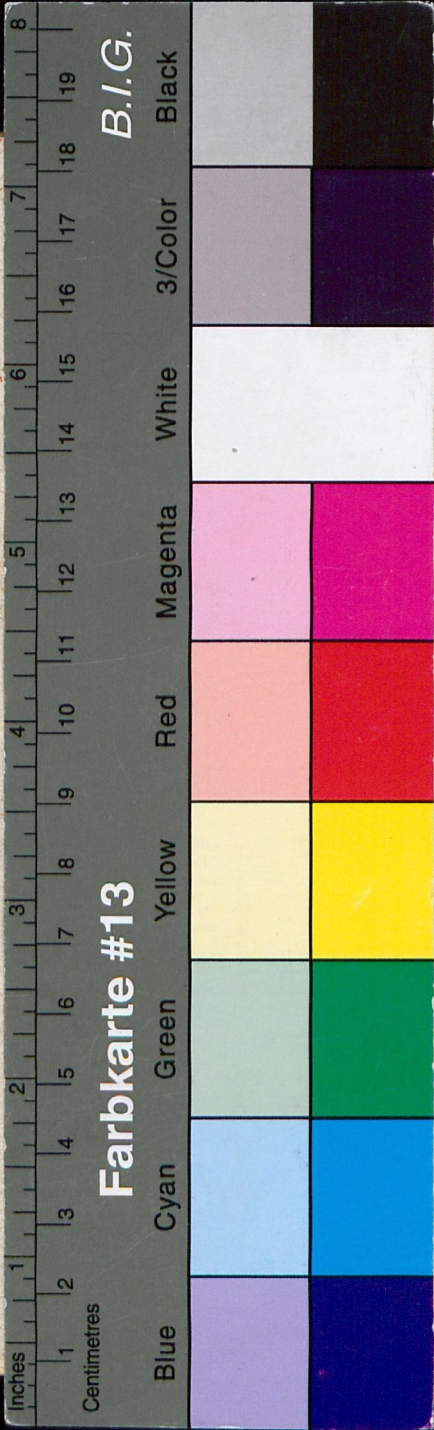
3

004 814 363

N.C.

IO. BAPT. MORGAGNI

PHILOSOPHI, ET MEDICI FOROLIVIENSIS, IN
PATAVINO GYMNASIO THEOR. ORDIN.

MEDICINAE PROFESSORIS

NOVA

INSTITVTIONVM

MEDICARVM

IDEA

MEDICVM PERFECTISSIMVM ADVMBRANS

LIPSIAE

LITTERIS IO. FRIDER. LANGENHEMII.

A. C. MDCCCLXXV.